

KELIOS PASTABOS DEL MŪSŲ TAUTINIŲ ŠOKIŲ GRUPIŲ

Paskutinių laikų tiesiog vir-
te užvirė straipsniai apie mūsų
tautinių šokių grupes, o vėliau
apie Grandinėles. Vieną tautinių
šokių vienetį vadina mišinį,
nes tie tikrai nebuvo vien mišinį
širdis. Tai ištarnavęs žiedas,
kuris nražda čia nat, prie
mūsų visų akim, tai ištarnimas,
kuris užauna toli nuo Lietuvos
svetimuose kraštuose, bet nasi
šventės anklaia visa savo lais-
valaikį ir įsėmęs lietuviškam
šokiui. Spaudoje teko eksperimentuoti,
kad vienas tautinių šokių grupės
norima išaukštinti, o kitas
tuo lyg ir nuvertinti. Man at-
rodo, kad čia niekas tuo nu-
vertinimu visai nesirūpina.
Anie tai niekas ir nekaltai.
Tautinių šokių šventės čikago-
je tai puikiai įrodo. Čia ma-
me, kaip dešimt tūkstančių
bilietu buvo išparduoti ir kaip
buvo nusiminė tie, kuriems bi-
lietu pritrūko.

Tačiau spaudoje daugiausia
"pylos" gauna Grandinėle, ku-
ri dabar važinėja po Pietu
Ameriką. Grandinėle yra kal-
tinama dėl tautiško stoko, o
dėl tautinių drabužių spalvų,
dėl šokių judesių. O kaltinim-

G. NARUTIS

seenoje buvo galima pastebėti
(kalbu apie mergaičių išei-
nius, ilgus tautinius drabu-
žius) kad prie šviesaus vilni-
tisko sijono buvo tamsi zana-
vyška prijuostė. Tačiau dau-
giausia apie tautinius drabu-
žius galėtų pasakyti meninin-
kai p. p. Tamošaitiai, kurie
žemės ūkio rūmų pavesti, va-
žinėjo po Lietuvą, rinkdami
žinias apie tautinius drabužius.
Tą visą surinktą medžiagą iš-
spausdino "Sodžiaus mepe"
1939 m. Nuo tada nustatyti sri-
tiniai drabužiai vyrų ir mote-
rų. Tačiau yra labai sunku
gauti ir brangiai kainuoja tu-
rėti grynai žemaitiškus ar
aukštaitiškus drabužius. Visai
nieko nekenkia, jei kapsų si-
jonas pridėdama prie šiaurės
aukštaitių drabužių. Pastebė-
jau spaudoje, kad Lietuvoje
jau dažnai keliamas klausimas
dėl tautinių drabužių stilizavi-
mo. Žinoma, puolami tie, ku-
rie viską aukoja scenai, o tau-
tinius drabužius taip nustiliza-
vo, kad jie pasidarė panašūs į
gruzinių ar viduramžių riterių
pilyse gyvenančių damų suk-
nias

Paskutini karta mašin
Grandinėle 1969 m. lankriū
30 d. Čikagoje. Mėtos vado
merosiū gimnazijos salio.
todėl ir kyla klausimas, kodėl
in tautinių drabužių spalvos
yra nelietuviškos? Juk mūsų
senovės audėjos nandojo visas
laumės juostas spalvas. Tain
nat ios ausdavo i andinins rū-
tos žalima ir biliūnu raudonu-
ma, linu žydruma. Tai matyti
senos juostos, lovu užtiesa-
lino, siionuose, nrijuostėse.
Ypatingai žymus spalvų įvairu-
mas yra kapsų oriūostėse.
kur tulpės ar snaigės išaustos
ant tamsaus dugno. Todėl na-
sakviti, kad tautinių drabužių
spalvos yra nelietuviškos —
yra gana keista. Čia reikėtų gi-
lesnių studijų ir įrodymu. Man
atrodo, kad Grandinėles, kaip
ir kitu tautinių šokių grupių,
drabužiai (vnač mergaičių)
yra geri. Galima pasakyti, kad
gal kurios spalvos perdaug
jausta, arba — maišyti žemai-
čių su dzūkų ar kapsų. Tiesa,

Grandinėles šokėjai apsiren-
gimą scenoje įvairino. Jie šo-
ko su išėiginiais — šventiniais
drabužiais; vienas mergaičių
šokis buvo šokamas su stili-

Kansas javų elevatoriuje darbininkas, neturėdamas kur atsistoti, pasidare sėdynę iš savo kastuvo.

zuotais trumpais sijonukais,
nors mes žinome, kad lietuvi-
tės, mažos mergaitės nešiojo
tik ilgus sijonėlius. Tačiau tas
šokis scenoje visai tiko, nes tai
buvo tik vaikų žaidimas. Vie-
nas šokis buvo su darbo dra-
bužiais (taip pragramoje para-
šyta). Mergaitės šoko su nuo-
metais, skarelėmis, galvų ka-
rūnom ir galionais. Vyrai — su
skrybėlėmis, klumpėmis ir t. t.
Gaila, kad mergaitės neturi
gintarų, nes labai dažnai šok-
damos paberia. Jei Grandinė-
lė būtų dainų ir šokių liaudies
ansamblis, tada galėtume pa-
matyti mergaites ir su gintaro
karoliukais.

Grandinėle mus žavi ne tik
savo gausumu, grakščiu šokių
atlikimu, jų įvairumu, bet
taip pat krinta į akis tvarkingas
visų apsirengimas. Ypačiai
daug kas pasigėrėjo mergaičių
galvų sutvarkymu. Nė vienos
nėra ilgais hupų plaukais. Vi-
sos gražiai sušukuotos; galvų
papuošimai puikiai uždėti, nes
niekad neteko matyti, kad nu-
kristų karūna ir būtų mindžio-
jama po kojų. Čia jau yra tik-
rai nuopelnas visų grupės va-
dovu, o ypačiai jų moterų,
kurios, išleidžia į sceną taip
grakščias ir gražias lietuvaites.

Dabar dėl judesių ir šokių
lietuviškumo. Čia yra daug
klausimų, o dar daugiau neaiš-
kumų, nes tik nuo 1935 m. pra-
dėta tikrai liaudies šokiais rū-
pintis. Iki tada šoko Suktinį,
Noru miego, Klumpakojį. Šie
šokiai, nors ir yra skoliniai,
kaip visos polkos ar valsai, pri-
gijo laudyje ir jau laikomi
kaip savi, ypač Suktinis.

Kai 1936 m. mūsų pirmoji
grupė turėjo važiuoti į Lon-
dono tarptautinę šokių šventę,
teturėjo tik Kubilą, Blezdingę
ir Kepurinę. Daugiausia
liaudies šokiais susidomėta,
kai 1937 m. švietimo ministeri-
ja išleido gimnazijoms ir pro-
gimnazijoms aplinkraštį ieš-
koti senoviškų šokių; arba sti-
lizuoti jau turimus žaidimus
mokinių varžyboms. Nuo tada
tai jau pa kaimus pradėjo va-
žinėti mokytojai ir mokiniai.
Niekas tada nekėlė klausimo,
ar šokio judesys lietuviškas, ar
rusiškas, ar lenkiškas. Kiek-
vienas norėjo atrasti ką nors,
dar nematyta. Ar su šokiais,
tur būt, bus lygiai taip, kaip
su mūsų dainomis? Prisime-
nu dar nepriklausomoje Lietu-
voje skautams buvo primesta,
kad jie dainuoja nelietuviškas
dainas. Tada skautų vadovybė
sudarė sąrašą dainų ir prašė
švietimo ministeriją, kad nu-
statytų, kurios dainos yra tin-
kamos, o kurios atmetinos.
Sudaryta muzikų komisija pra-
dėjo darbą. Bet galų gale ko-
misijos nariai susiginėjo dėl
dainos — "Baltos burės plaz-

da". Vieni tvirtino, kad dai-
lėtas ir ištęstas. Taip pat olan-
nos melodija yra slaviška, o dai-
šoka su klumpėmis, filipi-
kiti, kad ne. Viskas baigėsi
tuo, kad komisija išsikirstė
su skrybėlėmis ir net gėlėmis,
bet užbaigimu — paskutiniu
O skautai taip ir toliau tebe-
dainuoja apie jūrą, stovyklą,
puodus ir čigonus.

Todėl apie mūsų liaudies šo-
kiu tikrai lietuviškus judesius
yra sunku ka nors aiškiai pa-
sakyti. Daug kas spėlioja, ir
tuo tik daugiau viska sumaišo.
Juk mūsų šokiai nėra ištirti,
nėra nustatytas jų amžius, ne-
ra tinkamai sugrupuoti, kur
baigiasi žaidimas, o kur prasi-
deda tikrai suaugusių liaudies
šokis. O tas darbas kažin ar
bus kada atliktas. Juk ratelius,
kuri buvo atlikta pračiusiais
prasilenkimus, pynima, landy-
ma, vartus, žvaigždutes turi je,
daug kas atkreipė dėmesį,
ir kitos tautos savo šokuose.
Ar ne būtų buvę geriau, nes
bet mes ty judesius nelaikome
Grandinėle yra tautinių šokių
skoliniais. Juk kiekviena tau-
ta gali susikurti panašius šo-
kius. Teko matyti švedus, šo-
kančius visai panašų šoki į visą
programą Greitpolke? Ar
mūsų Kubilą. Tik jų šokėjai
buvo seni vyrai ir moterys, to-
dėl jų šokio tempas buvo labai
ku šokių? Daugelio nuomonė

buvo ta, kad jau daug geriau
tikėtų suktinis, negu polka. Jie
labai gražiai tą polką pašoko,
bet užbaigimu — paskutiniu
ispūdziu taip ir norėtųsi ko
nors lietuviškesnio, o ne per
kačergų nešioja po sceną ir
lenkus pas mus atkeliavusios
lekiškos polkos. Tas pats tryp-
tinis irgi būtų tikęs čia ge-
riau pabaigai, negu Greitpol-
kė, nes jo nors lietuviškas var-
das. Pasirodo, kad Grandinė-
lė nesitenkina senais šokiais,
bet duoda ir naujų, kaip Mer-
gaičių gija ir kt. Dėl lietuviš-
kumo būtų galima pakeisti
Lenciūglio vardą, taip pat ir
Lezginėlės — jei tai yra Lezgin-
ka?

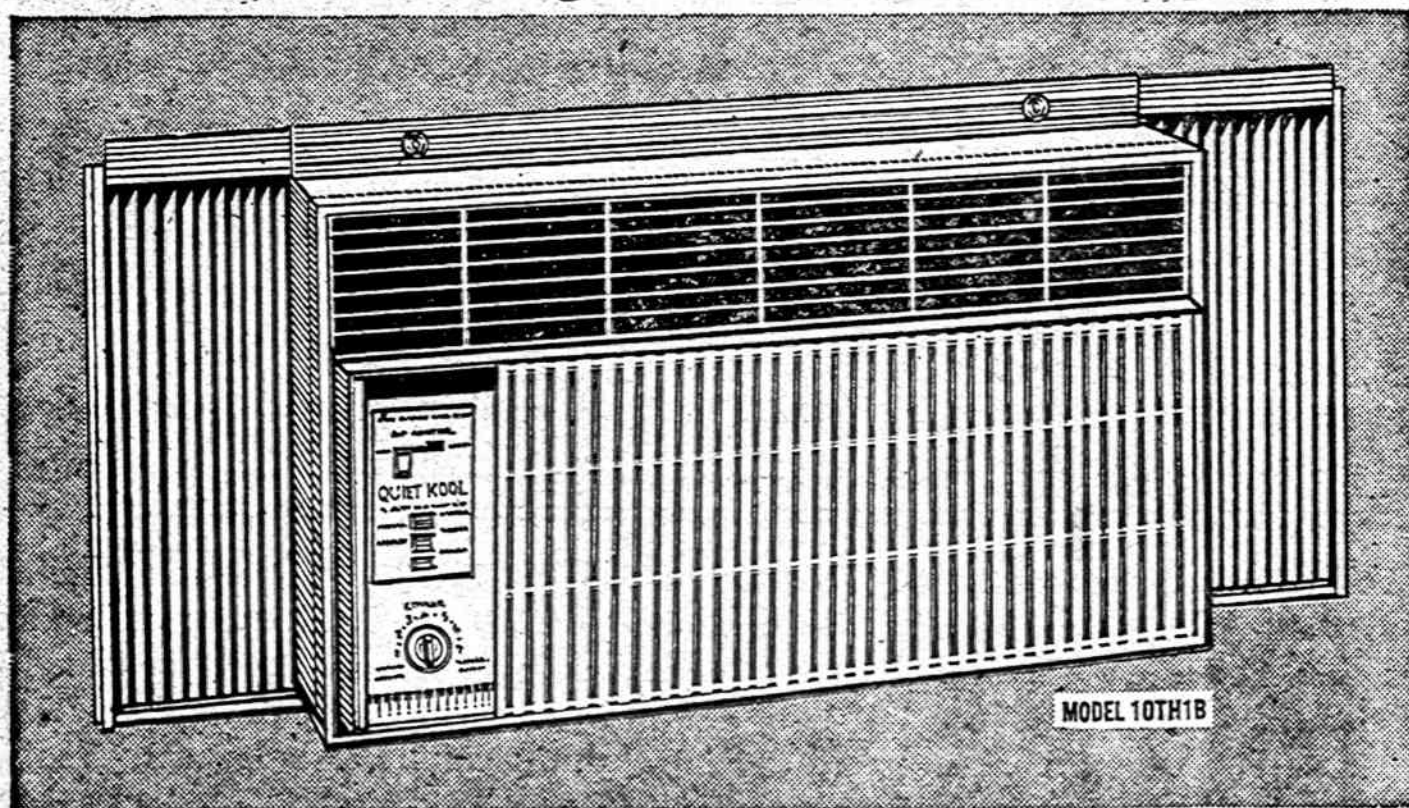
O dėl Sadutės norėčiau pasi-
kvi tai, kad jeigu dėti — tai
tik mokyti. E. Šlekienė sukur-
tą Sadutę. Kai iš Sadutės pa-
darė Lietuvoje vestuvinį šoki,
tai suklaidino šokių vadovus,
šokėjus, žiūrovus ir net Lietu-
vių Enciklopediją. Mokyti. E.
Šlekienė pati sukūrė Sadutę ir
pati tam savo šokiui sugalvojo
(Nukelta į 5 psl.)

Now at GLASER'S

HOT NEWS

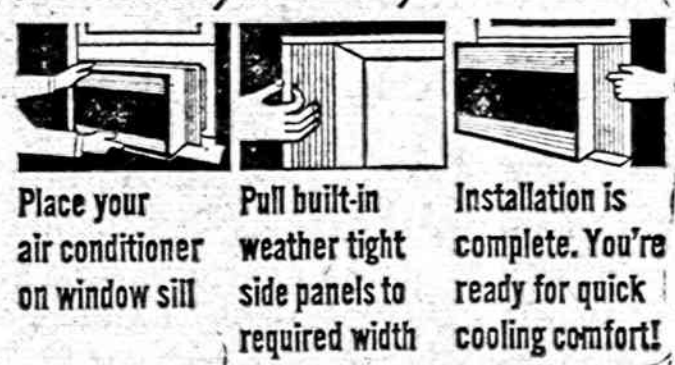
A cool 10,000 btu's

Only \$19995

Don't wait another minute to get com-
fortable. Install this Quiet Kool air con-
ditioner in an instant and keep cool all
summer long. Just push a button and
turn on a full 10,000 BTU's of coolness.
This deluxe model comes with an auto-
matic thermostat for temperature con-
trol, two-speed fan, air exhaust, slide-
out permanent washable filter, and
many other features. And no 230 volt
rewiring is necessary, because this
Quiet Kool operates on any adequately
wired 115-volt outlet.

INSTANT INSTALLATION
do it yourself in seconds...
no tools, no kits, no extras

QUIET KOOL
A PRODUCT OF EMERSON RADIO

Glaser's Furniture & Appliance Co.

5115-5123 SO. KEDZIE AVE.

PROspect 6-1790

OPEN MONDAY AND THURSDAY EVENINGS

Raginkite savo apylinke augti - taupykite!

"Pas mus taupomi jūsų pinigai atlieka du
didelius darbus. Pirmą, jie padeda Jums pa-
siekti asmeniškus jūsų užsimojimus. Antra,
jie padeda sukurti geresnę apylinkės bend-
ruomenę ir parūpina fondus namams įsigyti.
Taupykite dabar. Santaupos, padėtos prieš
10 mėnesio dieną, neša nuosimčius nuo mė-
nesio pirmos.

6%
5%

PER ANNUM
ON SAVINGS CERTIFICATES
OF \$5,000. OR MORE,
2 YEAR MATURITY

UNIVEST TAUPYMO
SĄSKAITOMS

Taupymo indėliai
Aprausti iki \$20,000.

UNIVERSAL

SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1800 So. Halsted St

Chicago, Ill. 60608

VIENA STIPRIAUSIŲ BENDROVIŲ, TURINTI DIDELES ATSARGAS

Isteigta 1923 metais

Tel. 421-3070

Istaigos pietuose kiemas automobiliams pastatyti

